

Plan mot kränkande behandling

2023/24

Rapphönan

Innehållsförteckning

1	3
1.1	3
1.2	3
1.3	3
1.4	4
1.5	4
2	5
2.1	5
2.2	5
2.3	5
2.4	6
3	7
3.1	7
3.2	8
4	9
4.1	9
4.2	9
5	10
5.1	10
5.2	10

1 Förskolans ansvar

Alla barn och vuxna har rätt att känna sig trygga i förskolan. De ska aldrig behöva utsättas för kränkningar, det vill säga sårande eller förnedrande behandling, varken från pedagoger, personal eller från andra barn. Förskolan har ansvar att förhindra att barn och vuxna behandlas illa och det regleras i skollagen och diskrimineringslagen. Vi ska vara medvetna om att det är den vuxnas värderingar och beteende som påverkar våra barn mest både i hem och förskola.

Varje förskola ska, enligt skollagen, arbeta målinriktat mot kränkande behandling av barn och elever. Det innebär att varje förskola ska

- genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling
- upprätta en årlig plan mot kränkande behandling.

1.1 Förebyggande arbete genom aktiva åtgärder

Arbete med att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter för barn beskrivs i diskrimineringslagen och kallas för aktiva åtgärder.

Det förebyggande arbetet handlar om att ta bort risker för att barn blir utsatta för kränkningar i förskolan.

Det förebyggande arbetet kan göras i följande fem steg.

1. Kartlägg risker för kränkningar.
2. Analysera orsaker till riskerna.
3. Sätt upp mål och bestäm åtgärder.
4. Upprätta en plan mot kränkande behandling.
5. Följ upp och utvärdera.

1.2 Plan mot kränkande behandling

Planen mot kränkande behandling ska innehålla:

- en översikt över de mål som verksamheten har satt upp för det förebyggande arbetet
- en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkningar
- en redovisning av vilka åtgärder verksamheten planerar att påbörja eller genomföra under det kommande året
- en redovisning av hur åtgärderna i den föregående årsplanen har genomförts.

I planen anges vem som är ansvarig för att respektive åtgärd genomförs samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Planen ska också innehålla:

- vilka rutiner verksamheten har för akuta situationer
- en redogörelse för hur barn kan medverka i arbetet.

1.3 Planen mot kränkande behandling utgår från:

- Skollagen 6 kap,
- Diskrimineringslagen 1 kap 1 §, 2 kap 5–7 §§, 3 kap 14–16 §§
- Förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling 1–2 §§

- Läroplanen för förskolan (Lpfö 18)
- FN:s Barnkonvention.

1.4 Rektorns ansvar

Förskolans rektor har det yttersta ansvaret för att lagen följs.

1.5 Skyldighet att anmäla

En **pedagog eller annan personal** på förskolan som får veta att ett barn eller vuxen blivit utsatt för kränkande behandling eller trakasserier i samband med verksamheten ska anmäla detta skyndsamt, senast nästa arbetsdag, till rektor. Förtryckt blankett ska fyllas i och skyndsamt lämnas till rektor. Blanketten ligger på Ljungen, stöd i arbetet.

Rektor tar emot anmälan som registreras, diarieförs och anmäls till huvudmannen. Rektor börjar utredning kring de som varit involverade i händelsen. Rektor beslutar om eventuella åtgärder för att förhindra att kränkande behandling eller trakasserier fortsätter. I de fall då kränkande behandling eller trakasserier har konstaterats följer rektor upp att åtgärderna varit tillräcklig och att den kränkande behandlingen eller trakasserier verkligen har upphört.

När det gäller kränkande behandling är **huvudmannen** skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i de fall kränkande behandling har konstaterats, vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Ansvarig rektor: Cecilia Hallin

2 Förskolans övergripande arbete

2.1 Främjande insatser

Värdegrundsarbetet ingår i förskolas arbete. Det ska genomsyra hela verksamheten, pedagogiken, förhållningssätt, regler och rutiner, planering och genomförande av aktiviteter. Alla som berörs av verksamheten ska ges möjlighet att delta aktivt i det förebyggande och främjande arbetet. Planen är ett viktigt verktyg för att systematiskt utveckla värdegrundsarbetet.

För att systematiskt följa upp det använder vi följande begrepp till vår hjälp:

- Utvärdera
- Främja
- Kartlägga
- Förebygga

Det främjande arbetet handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för värdegrundsarbete i verksamheten. Arbetet utgår ifrån förskolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en förskolemiljö där alla barn och vuxna känner sig trygga och kan utvecklas.

2.2 Kartläggning och förebyggande arbete genom aktiva åtgärder

Syftet med en kartläggning är att identifiera risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i verksamheten.

De problem- och riskområden som identifierats ska ligga till grund för planeringen av de förebyggande arbete genom aktiva åtgärder som ska genomföras för att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Kartläggningsmetoder:

- Samtal i arbetslagen och med barnen
- Observationer i verksamheten
- Trygghetsvandring
- Barnintervjuer
- BHT

2.3 Förankring av planen

Planen ska vara ett levande dokument bland personal och vårdnadshavare. Rektor ansvarar för att en ny plan upprättas varje år.

- Nyupprättad plan delges vårdnadshavare på Infomentor
- Nyupprättade plan finns på förskolans hemsida
- Nyupprättad plan lyfts med vårdnadshavare på höstens föräldramöte
- Nyupprättad plan går igenom i dess helhet med all personal
- Planen mot kränkande behandling går arbetslaget igenom med ny medarbetare som en del av introduktionen.

- Planen mot kränkande behandling delges och förklaras för vårdnadshavarna vid introduktionen
- I den dagliga pedagogiska verksamheten använder förskolan olika verktyg och förhållningssätt såsom litteratur, böcker och temaarbete.

2.4 Årshjul för arbete med Plan mot kränkande behandling

- *Mål, insatser och åtgärder* upprättas i augusti av arbetslagen.
- Trygghetsvandring görs i augusti/september och januari/februari
- I juni utvärderas *Mål, insatser och åtgärder* i *Plan mot kränkande behandling* av pedagogerna.
- I juni revideras *Plan mot kränkande behandling* av rektorerna.

3 Utvärdering

3.1 Utvärdering och resultat av föregående läsårs mål

Utvärdering (*insatser och åtgärder – Vad har vi arbetat med och hur blev det?*)

Utvärdering juni 2023

Främjande insatser:

Vi har vävt in värdegrundsarbetet i den dagliga undervisningen genom bl.a. Kungaskogen och Kompisböckerna, vilket har varit en stor tillgång.

Det syns i våra lärmiljöer i olika hög utsträckning beroende på grupper. Att dela barnen i mindre grupper har blivit en väl inarbetad och fungerande arbetsmetod. Alla strävar efter att vara en god förebild mot både barn och vuxna.

Arbetslagen har på reflektionstiden haft värdegrunden i fokus.

Förebyggande insatser:

Vi har identifierat otrygga zoner genom trygghetsvandring. Trygghetsvandringen har även använts för att utveckla lärmiljöerna. Vi har använt bildstöd och TAKK för att göra alla barn delaktiga.

Nuläget (*Beskrivning av nuläget, Var är vi idag?*)

Vår likabehandlingsplan har precis reviderats och nu ska vi arbeta framåt för att göra detta arbete mer levande och synligt.

Vi är i början av ett nytt läsår och håller på att tillsammans lära känna varandra och bygga våra grupper. På Rapphönan arbetar vi dagligen med värdegrund och likabehandling - varje avdelning utifrån sina behov och förutsättningar.

Analys (*Varför gick det som det gick?*)

3.2 Mål, insatser och åtgärder

Nya mål, insatser och åtgärder (<i>Hur ska vi jobba vidare?</i>)			
Mål	Aktivitet	Förväntat resultat	Metod för utvärdering
<i>T.ex. Inkludering</i>	<i>Samtal utifrån böcker, lekar i olika konstellationer</i>	<i>Att barnen inkluderar varandra i leken</i>	<i>Barnintervju, leksociogram, observationer</i>
Trygghet			
Delaktighet			
Inkludering			
Bemötande			

4 Lathund

4.1 Stödfrågor till resultat

Hur har vi arbetat med vårt valda målområde?

Hur/på vilka olika sätt har vi strävat mot de mål som vi satte upp alternativt andra målområden i Lpfö 18?

På vilka olika sätt har barnen varit delaktiga? Har alla barnen varit delaktiga? På vilka olika sätt har barnen reflekterat över projektet?

Hur kan man i lärmiljön se att vi arbetat med detta projekt?

Hur har ni i er roll som pedagoger bidragit till ett lärande hos barnen? Hur har ni skapat rika möjligheter för barnen att lära sig under projektets gång, både planerade som spontana?

Hur har ni gjort föräldrarna delaktiga i projektet? Hur gör/ har ni gjort föräldrarna delaktiga i utvärderingen?

Kan ni se något resultat i vårdnadshavarenkäten som kan ha betydelse för ert fortsatta arbete?

4.2 Stödfrågor till analys

Blev det som vi förväntade oss? Varför/varför inte?

Strävade vi mot de mål vi satte upp eller tog projektet en annan väg?

Var det andra mål som blev viktiga och vad var anledningen till detta? Om vi höll fast vid de mål vi satt upp, vad var anledningen att vi höll fast vid dessa?

Är vi nöjda med resultatet? Hade vi kunnat gjort på ett annat sätt? Om vi hade gjort det hur hade resultatet blivit då tror vi?

Vilka styrkor uppvisar vårt resultat? Vilka utvecklingsområden uppvisar vårt resultat?

Hur påverkas resultatet av er roll som pedagoger?

Hur går vi vidare? Vad blir nästa steg?

5 Diskrimineringsgrunder och definitioner

5.1 Sju diskrimineringsgrunder

En förenklad beskrivning av lagens definition av diskriminering är att någon missgynnas eller kränks. Missgynnandet eller kränkningen ska också ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

5.2 Diskriminering

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och att det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en pojke nekas arbeta med pärlplattor pga sitt kön.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar barn på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de barn som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker barn värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller

liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att barn känner sig förolämpade, hotade, kränkta eller illa behandlade.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både personal och barn kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling:

- Lisa är stökig i barngruppen och vill inte lugna ner sig, pedagogen ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på gården. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Förskolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. ”Han är en ensamvarg”, säger pedagogerna. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att barnet eller vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när barn, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.